

Evropská vĀelařská asociace (EBA) vyjadřuje v aktuálně připravovaném dopise určeném komisaři pro zemědělství a potravinářství EU Christophe Hansenovi (Lucembursko) hluboké znepokojení nad obchodní dohodou EU-Mercosur a dalšími jednáními (např. s Indií), které povedou k výraznému nárůstu dovozu medu do EU, a upozorňuje na nedostatečné mechanismy pro monitorování a ověřování pravosti a kvality dováženého medu. EBA požaduje okamžité zřízení referenční laboratoře EU (EURL) pro med, urychlení práce Platformy pro med a zavedení cílené výjimky v právních předpisech o hraničních kontrolách, která by zajistila systematické fyzické kontroly produktů s vysokým rizikem podvodů, bez ohledu na jejich klasifikaci z hlediska rizika pro veřejné zdraví, aby se zabránilo podvodům, ochránila ekonomická životaschopnost evropských vĀelařů poskytujících nepostradatelné opylovací služby a zajistila ochrana spotřebitelů před falšovaným medem.

Jaké jsou důvody pro vyjádření tohoto znepokojení v připravovaném dopisu komisaři pro zemědělství a potravinářství EU?

Evropa není v produkci medu soběstačná (pokryje jen asi 60 % spotřeby), zbytek se musí dovézt. Hlavními hráči na poli dovozu medu do EU jsou v posledních letech Čína a Ukrajina – v ČR téměř výhradně druhý z nich. Z Číny i z Ukrajiny se do EU ročně importuje přibližně stejné množství - více než 60 000 t medu. Čína je dlouhodobě největším exportérem medu chovajícím 9,5 mil. vĀelstev. K masivnímu nárůstu importu z Ukrajiny došlo již po stanovení nižších bezcelních kvót pro dovoz medu několik let před válkou na Ukrajině. Tento import začal dále masivně narůstat s úplným uvolněním importu v důsledku bezcelního styku kvůli válce. Med, který se dříve exportoval hlavně do USA, začal směřovat do EU. Znepokojivé je, že tento export stále roste i v posledních letech a přesáhl již hodnoty maximální dříve udávané statistické produkce celé země 50 000 – 60 000 tun, což je obtížně vysvětlitelné. Proto bylo nutné vrátit se k mírné regulaci s nastavenou stále velmi vysokou bezcelní kvótou. Na Ukrajině, která je stále evropskou vĀelařskou velmocí, je po poklesu v důsledku války asi o 0,5 milionu vĀelstev chováno 2 200 000 vĀelstev. Přesto celkový export v posledních letech stále narůstal až na bezprecedentně rekordní hodnoty v posledních 2 letech. Pro srovnání Polsko s intenzivním zemědělstvím a vĀelařstvím, kde jsou chovány 2 000 000 vĀelstev (o

přibližně 10% méně než Ukrajina) má i v dobrých letech produkci medu do 25 000 tun a Česká republika s dnešními 600 000 včelstvy produkuje do 8 000 tun medu.

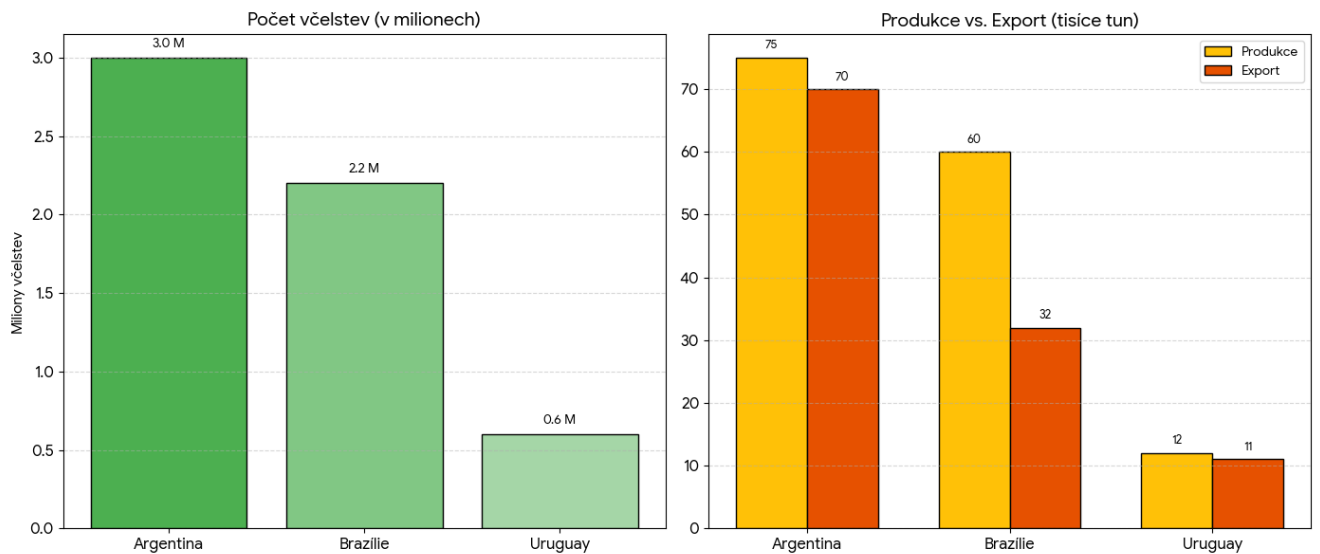
Protože EU evidentně naprosto nezvládá kontrolu dováženého medu z východních směrů, o čemž svědčí řada dodatečných skandálních zjištění sofistikovaného falšování ve velkém rozsahu ze vzorků v obchodní síti, představuje další bezcelní dovoz (na který nikdy nepřistoupili v USA) ze zemí Mercosur riziko „posledního hřebíčku do rakve evropského včelařství“. Ve skupině Mercosur jsou totiž 3 velmi významní hráči světového obchodu s medem, kteří jsou zatím při dovozu do EU zatíženi clem 17,3 %: Argentina s vysoce intenzivním chovem včel (3 mil. včelstev) produkuje asi 70 000 tun medu, ze kterého je více než 90 % určeno na export. Zatím do EU vyváží přes 20 000 t a je proto hlavním exportérem z Mercosuru. Druhým exportérem skupiny je Brazílie. Má stejný počet včelstev jako Ukrajina (2,2 mil. včelstev) a produkci medu do 60 000 tun, ze kterých je polovina určena na export. Z toho do Evropy míří v posledních letech méně než 5 000 tun ale značný potenciál zde zůstává – například v roce 2012 vyvezla Brazílie do EU 22 000 tun medu. Třetím exportérem skupiny Mercosur je Uruguay. V této zemi s třetinovým počtem obyvatel než v ČR ale s více než dvojnásobnou rozlohou je počet včelstev stejný jako u nás. Produkce medu dosahuje 12 000 tun, ze kterých je 10 000 tun určeno na export. Většina exportu z Mercosur zatím – především z cenových důvodů - míří mimo EU.

Indie do EU po předcházejících skandálech kvůli výskytu reziduí nepovolených látek a sirupů vyváží zanedbatelné stovky tun medu. Riziko likvidace evropského včelařství v případě jakékoli výhody pro import medu z této země do EU je však stejně jako v případě zemí Mercosur obrovské. Indie by byla schopna EU trh svým ročním exportem medu blížícím se 100 000 tunám doslova zaplavit. Zatím tato produkce z 4,5 mil. včelstev směřuje převážně do USA a Saúdské Arábie.

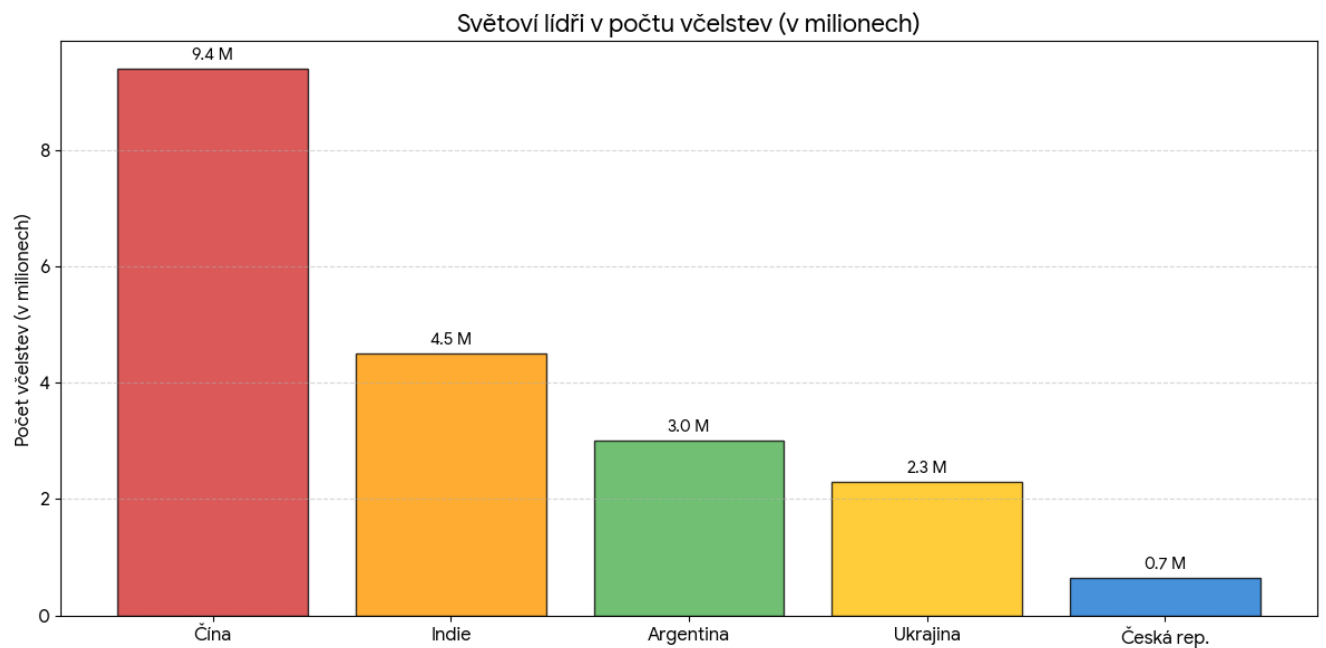
Dohoda mezi EU a zeměmi Mercosur (Argentina, Brazílie, Uruguay, Paraguay) byla politicky dojednána již v roce 2019, ale dosud nebyla ratifikována. Čeká na schválení členskými státy EU, kde naráží na odpor, zejména Francie, která vnímá, že za potenciální ekonomickou pomoc s exportem evropské automobilové produkce by zaplatilo evropské zemědělství.

Pokud by dohoda vstoupila v platnost v aktuálně navržené podobě, neznamená to ale zrušení cla na veškerý med. Fungovalo by to následovně. EU otevře pro země Mercosur bezcelní kvótu ve výši 45 000 tun medu ročně. Dosažení bezcelní kvóty má trvat 6 let postupného snižování cla stejně jako pro Vietnam, který výhody vyvážet med do EU bezcelně dosáhl již v létě loňského roku. (Kvůli známým kvalitativním problémům se vietnamská produkce medu na EU trhu příliš neprosadila a EU nakupuje čínský med převážně napřímo). Teprve po 6 letech by platila celní sazba 0 % pro 45 000 tun medu ze zemí Mercosur ročně.

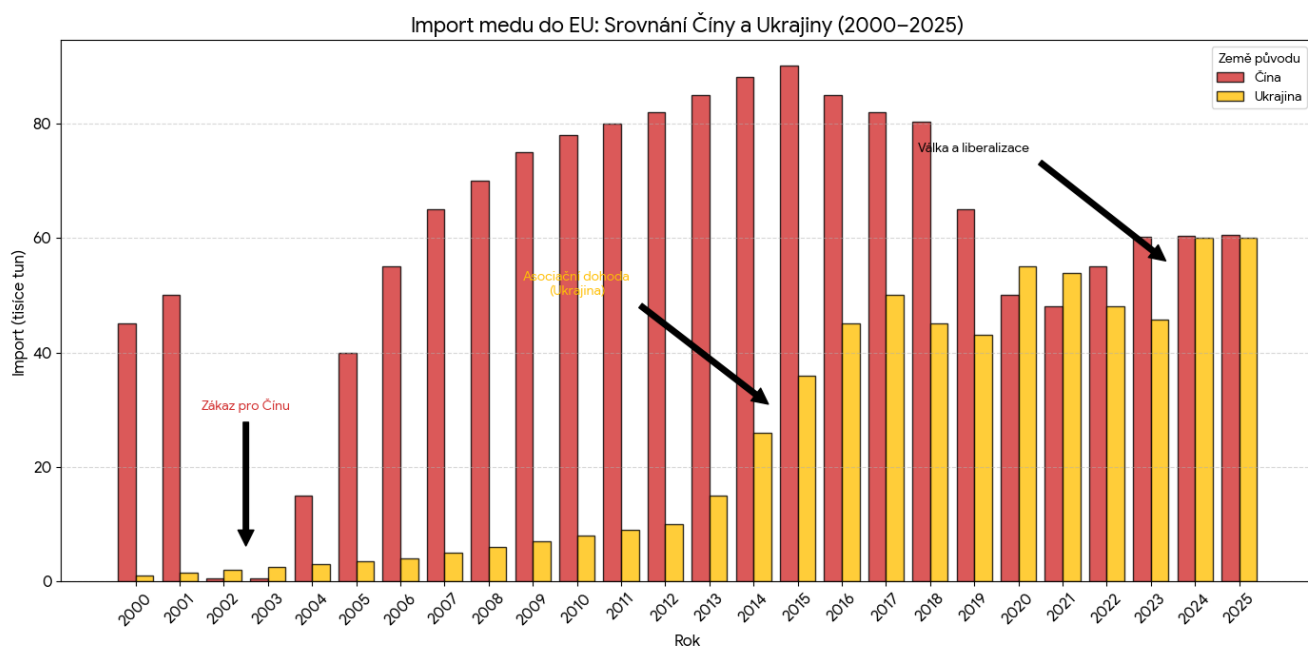
Proč o tom jednáme? Země Mercosuru (hlavně Argentina a Brazílie) vyvázejí do světa ročně přes 100 000 tun medu. Kvóta 45 000 tun tedy nepokryje celý jejich exportní potenciál. Pro evropské včelaře je to ale i tak citlivé téma, protože 45 000 tun levného bezcelního medu může dále srazit ceny na trhu, kde již nyní cenu určují dovozy medu pochybné kvality za dumpingové ceny, na které v současnosti nedosahují ani země Mercosur a dokonce často ani země s dřívějšími a stále platnými dvojstrannými dohodami s EU - Mexiko, které má již bezcelní dovoz medu do EU od roku 2000 a Chile (přidružený člen Mercosur), které samo uplatňuje bezcelní dovoz do EU od roku 2003.

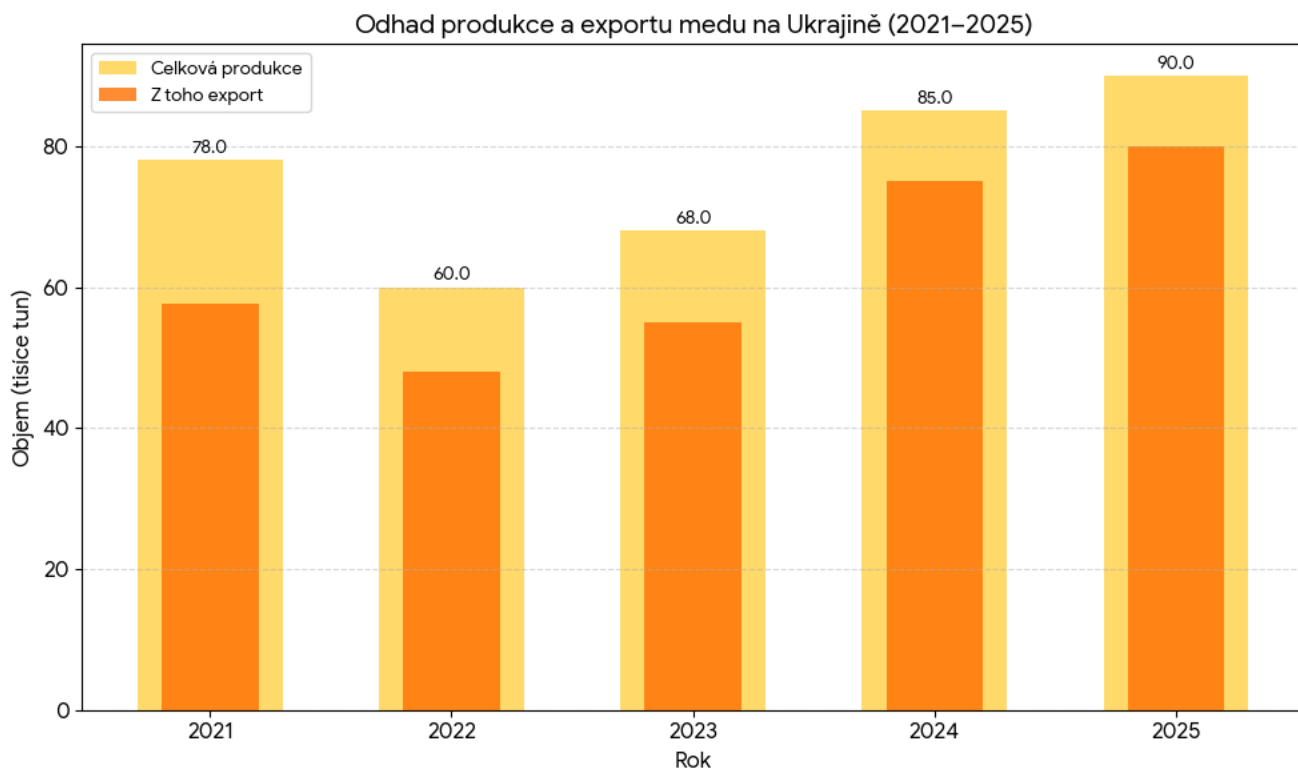
Včelařství v zemích Mercosur s významným exportem medu.

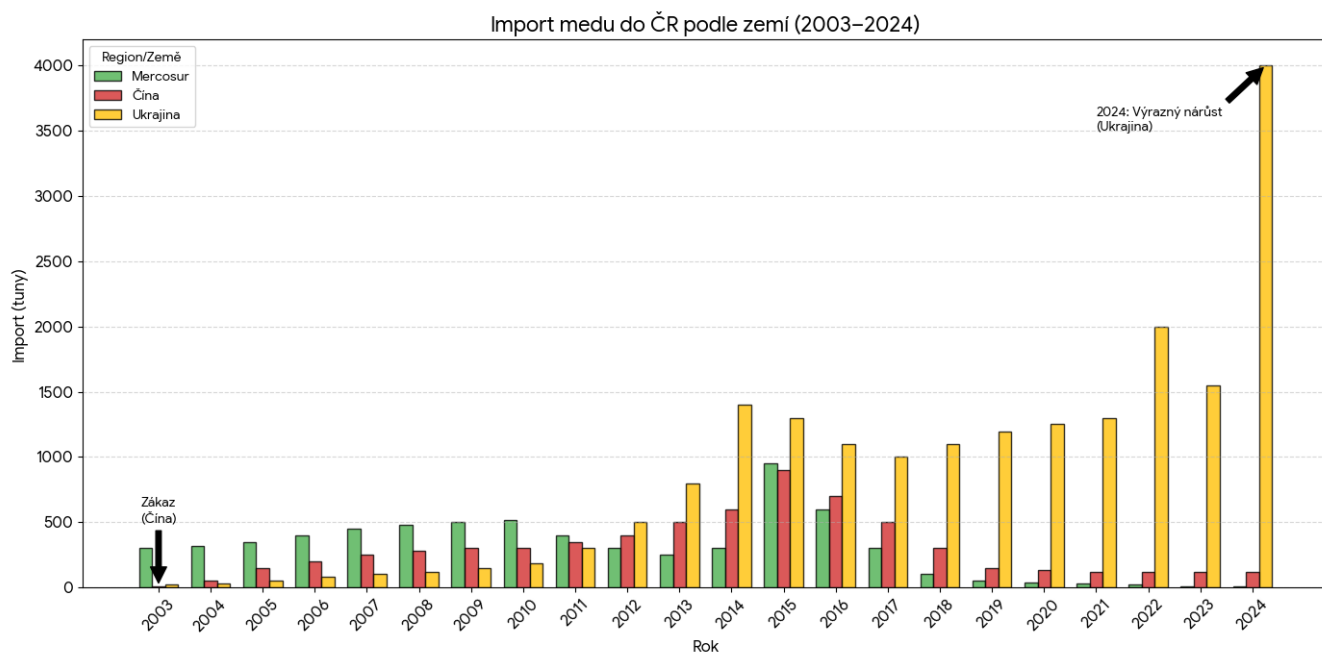
Země s nejvyššími počty včelstev – v ČR aktuálně již jen 0,6 milionu včelstev.

Vývoj importu medu do EU a jeho ovlivnění zákazy, celními bariérami a jejich rušením na příkladu Číny a Ukrajiny.

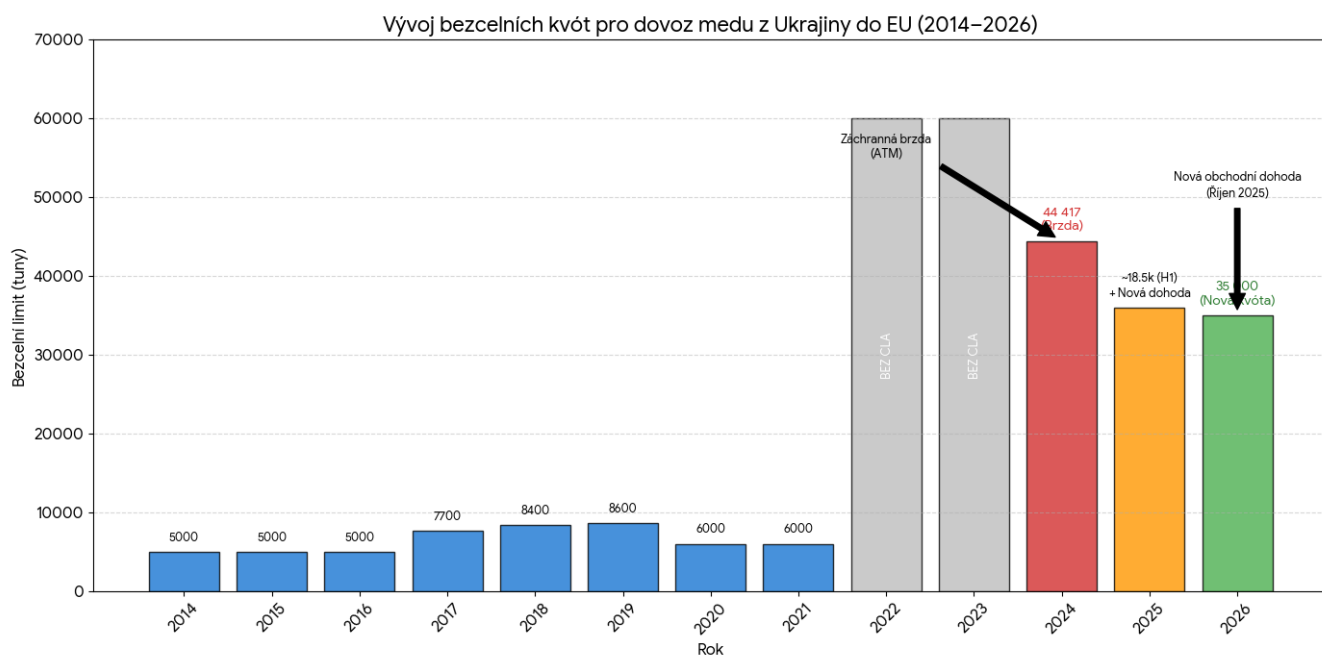

Vývoj produkce a exportu medu na Ukrajině v posledních letech.

Import medu do ČR:

země Mercosur (co bývalo není) – Čína (?) – Ukrajina (co nebývalo je)

Vliv a nezbytnost regulací je evidentní i v extrémně liberální EU obchodní politice.

RNDr. Václav Švamberk

předseda Spolku pro rozvoj včelařství MÁJA